BAC

Elena Gorovei • Cătălina Popa
Georgiana Turtureanu • Cătălin-Mihai Zaman

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

GHID COMPLET PENTRU COMPETENȚE ȘI PROBA SCRISĂ:
- TEORIE • APLICAȚII
- TESTE DE ANTRENAMENT
- REZOLVĂRI

Conform modelelor stabilite de MEC

CORINT EDUCAȚIONAL

I Evaluarea competențelor lingvistice de comunicare orală în limba română. Noțiuni teoretice, exemple de rezolvare și teste de antrenament

1. Situația de comunicare

1.1. Emițătorul

Exemplu de cerință

1. a. Ce se poate deduce din text despre emițătorul acestui mesaj (atitudine, perspectivă, intenții)?

Pentru a răspunde la această întrebare, trebuie să precizezi:
- cine transmite mesajul;
- ce statut are;
- ce atitudine are;
- dacă este implicat afectiv sau este obiectiv;
- ce mărci lingvistice indică prezența sa;
- ce intenție are.

Reține!

Emițătorul este instanța care produce mesajul. În fragmentele-suport, acesta poate fi: scriitorul/publicistul/cercetătorul/eseistul care semnează textul sau statul (în acte normative, legi)/o autoritate publică/o instituție (universitate, primărie, tribunal)/o organizație etc.

Atitudinea sa poate fi:
- neutră/detașată (specifică stilului științific sau juridic);
- solemnă/protocolară (în comunicarea oficială);
- distantă/rezervată;
- confesivă/încărcată afectiv/marcată de implicare emoțională;
- ironică;
- autoironică;
- critică;
- polemică (contestă explicit o poziție);
- admirativă;
- nostalgică/melancolică;
- indignată;
- moralizatoare;
- didactică (intenție de instruire);
- reflexivă/meditativă;
- familiară (în corespondența privată) etc.

☞ Intenția sa poate fi: de a informa (scop informativ), de a convinge (scop persuasiv), de a exprima trăiri (scop confesiv), de a impresiona (scop expresiv), de a reglementa (scop normativ) etc.

☞ Statutul său poate fi:

- după nivelul de competență profesională:
  – specializat (expert într-un domeniu: jurist, cercetător, medic, profesor, critic literar etc.);
  – nespecializat (autor fără formare profesională în domeniul discutat);
  – avizat (informat, documentat, chiar dacă nu este expert);
  – neavizat (nu deține cunoștințe de specialitate în domeniul abordat).
- după natura instanței emitente:
  – individual (persoană concretă, identificabilă);
  – colectiv (grup, redacție, echipă etc.);
  – instituțional (stat, minister, universitate, organizație etc.);
  – autoritate publică (cu putere normativă);
  – instanță literară.

☞ Gradul de implicare se referă la:

- subiectivitatea și implicarea afectivă a emițătorului evidențiate prin:
  – utilizarea persoanei I, marcată prin forme verbale și pronominale;
  – lexicul afectiv, prin care sunt exprimate emoții și stări;
  – lexicul evaluativ, care exprimă aprecieri sau judecăți de valoare („minunat”, „regretabil”, „absurd” etc.);
  – interjecții și alte construcții cu valoare afectivă;
  – enunțuri exclamative sau interogative care exprimă atitudinea emițătorului;
  – verbe, adverbe și locuțiuni modalizatoare, care indică gradul de certitudine sau poziția emițătorului față de conținutul mesajului („cred”, „probabil”, „poate”, „desigur”, „fără îndoială”, „din păcate” etc.);
  – intensificatori, care accentuează o apreciere, o emoție sau o însușire („foarte”, „extrem de”, „deosebit de” etc.).
- obiectivitate, care poate fi demonstrată prin:
  – utilizarea formei verbale și pronominale la persoana a III-a;
  – absența mărcilor afective;
  – utilizarea construcțiilor impersonale („se consideră”, „se afirmă”, „se poate observa” etc.).

1.2. Receptorul

Exemplu de cerință

1. a. Cine ar putea fi receptorul textului dat, având în vedere scopul comunicării?

Pentru a răspunde la această întrebare, trebuie să precizezi:
– cui îi este adresat mesajul;
– dacă este un receptor individual sau unul colectiv;

– dacă este specializat sau nespecializat;
– dacă este numit explicit sau doar sugerat;
– ce relație are cu emițătorul (egală, ierarhică, formală, familiară);
– ce indicii lingvistice arată cui i se adresează textul;
– ce rol are în actul comunicării (destinatar direct, public larg, cititor ideal).

Reține!

Receptorul este instanța căreia îi este destinat mesajul.

În fragmentele-suport, acesta poate fi:
– o persoană concretă (în scrisori, corespondență, interviuri);
– cititorul unei opere literare;
– publicul larg (în texte publicistice);
– cetățeanul (în texte juridice);
– un specialist într-un domeniu (în texte științifice);
– elevii/studenții (în texte didactice);
– membrii unei comunități;
– o instituție (în cereri, petiții);
– un grup profesional etc.

☞ Statutul receptorului, după nivelul de competență:
– specializat (jurist, cercetător, profesionist într-un domeniu);
– în curs de specializare (elevi, studenți);
– nespecializat (public larg);
– avizat (informat, are cunoștințe într-un domeniu);
– neavizat (fără cunoștințe de specialitate).

☞ Prezența explicită sau implicită a receptorului poate fi dedusă la nivel textual.

- Receptorul vizat explicit poate fi dedus din:
  – utilizarea persoanei a II-a („tu”, „dumneavoastră”);
  – verbe la imperativ („gândește-te”, „priviți”);
  – interogații („Când te întorci acasă?”);
  – apeluri directe („Stimați cititori…”);
  – alte formule de adresare.
- Receptorul presupus/general poate fi dedus din:
  – absența adresării directe;
  – formulări generale;
  – exprimare neutră, obiectivă;
  – utilizarea persoanei a III-a.

4. Elemente de conținut într-un text (idei, opinii, argumente, fapte)

Exemplu de cerință

1. c. Ce elemente importante de conținut (idei, opinii, argumente, fapte) identifici în textul dat?

Pentru a răspunde la această cerință, este recomandat:
– să identifici ideea principală și/sau ideile secundare;
– să recunoști opiniile autorului (judecăți subiective);
– să identifici argumentele care susțin ideile/opiniile;
– să selectezi fapte concrete (date verificabile);
– să formulezi răspunsul clar, folosind exemple din text.

Reține!

- **Ideea** este conținutul de bază al unui enunț sau al unui text – ceea ce se spune despre un subiect. Poate fi principală (concentrează mesajul central al textului) sau secundară (dezvoltă, explică sau susține ideea principală).
- **Opinia** implică o judecată subiectivă, reprezentând o părere personală despre o situație, un fenomen, o idee etc.
- **Argumentul** este un motiv, o explicație sau o dovadă care susține o opinie sau o idee.
- **Faptul** este o informație obiectivă, verificabilă, care poate fi demonstrată.

Cum diferențiem elementele de conținut?

Concept	Rol în text	Verificabilitate	Grad de subiectivitate	Indici de identificare
Idee	Structurează textul (idee principală/ secundară).	◑ Depinde de context (poate fi susținută sau nu de fapte).	◑ Depinde de context.	Enunțuri generale, rezumative
Opinie	Exprimă perspectiva autorului.	✕ Nu (nu poate fi demonstrată absolut).	✓ Ridicat	Verbe de opinie („cred”, „consider” etc.), adverbe specifice („probabil”, „poate” etc.), adjective evaluative („important”, „grav” etc.)
Argument	Justifică și susține ideile/opiniile.	✓ De regulă, are caracter factual.	◑ Parțial	Conectori („pentru că”, „deoarece”, „astfel” etc.), relații cauză–efect
Fapt	Oferă bază concretă și credibilitate textului.	✓ Da (poate fi verificat prin surse).	✕ Nu	Date, cifre, ani, nume proprii, formulări neutre

II Proba scrisă la Limba și literatura română

1. Subiectul I

1.1. Subiectul I. A.

Subiectul I. A. evaluează înțelegerea unui text nonliterar, de regulă, un text memorialistic (un fragment de jurnal, o amintire, un fragment de memorii etc.), un text epistolar (o scrisoare), un text publicistic (un interviu) etc.

Cerințele vizează abilități diferite, evidențiate de verbul de comandă:

1 **Indică** sensul (a două structuri lexicale din text).

2 **Menționează** un element de detaliu (utilizând informațiile din text).

3 **Precizează** un aspect, **justificându-ți răspunsul cu o secvență** semnificativă din textul dat.

4 **Explică** un motiv/motivul (pentru care se realizează o anumită acțiune din text).

5 **Prezintă**, în 30–50 de cuvinte, o atitudine/o trăsătură etc., așa cum reiese din text sau dintr-un paragraf indicat.

1.1.1. Recomandări pentru redactarea răspunsului

Cerința 1

Solicită indicarea sensului din text al unei secvențe, respectiv al unui cuvânt.

6 puncte

Pentru a răspunde la această cerință, este recomandat:

– să recitești textul pentru a identifica unde se află structurile indicate;

– să stabilești sensul atât pentru secvența, cât și pentru cuvântul menționate în cerință; sensul îl poți exprima printr-un singur cuvânt cu înțeles asemănător (un sinonim) sau printr-o structură explicativă; pentru a te asigura că sensul ales este corect, înlocuiește cuvântul, respectiv structura în textul original cu termenul tău; dacă sensul frazei rămâne intact și fluxul logic nu este întrerupt, sinonimul este valid; pentru fiecare sens numit corect vei primi 2 puncte + 2 puncte;

– să formulezi răspunsul în enunț/enunțuri pentru care vei fi notat cu 1 punct;

– să te exprimi corect, clar și să respecți normele de ortografie și de punctuație; de exemplu, scrie între ghilimele cuvintele citate din text, pune punctul la final de enunț; o notă prevăzută în barem atrage atenția asupra faptului că scrierea fără ghilimele a cuvântului care indică sensul așteptat ca răspuns nu se consideră greșeală; răspunsul fără nicio greșeală de exprimare, de punctuație sau de ortografie va fi notat cu 1 punct.

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat.

1 Indică sensul din text al cuvântului *preface* și al secvenței *să-mi vin în fire.* **6 puncte**

2 Menționează profesiile pe care Mihai Eminescu nu le consideră profitabile din punct de vedere financiar, valorificând textul dat. **6 puncte**

3 Precizează răul permanent pe care Mihai Eminescu îl consideră specific țării noastre, justificându-ți răspunsul cu o secvență din text. **6 puncte**

4 Explică un motiv pentru care Mihai Eminescu nu a mai scris poezie de la plecarea Veronicăi Micle. **6 puncte**

5 Prezintă, în 30–50 de cuvinte, concepția lui Mihai Eminescu despre carierele profesionale în spațiul românesc contemporan lui, așa cum reiese din textul dat. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă iubirea poate influența creația artistică, raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din volumul *Dulcea mea Doamnă/Eminul meu iubit. Corespondență inedită Mihai Eminescu – Veronica Micle,* cât și la experiența personală sau culturală. **20 puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea, respectarea numărului minim de cuvinte. **6 puncte**

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

2. Subiectul al II-lea

2.1. Perspectiva narativă

2.1.1. Noțiuni teoretice

Perspectiva narativă este un element specific textului epic și reprezintă punctul de vedere din care sunt înfățișate întâmplările și personajele, în funcție de poziția naratorului față de universul ficțional redat. Cu alte cuvinte, perspectiva narativă arată cine povestește, precum și din ce unghi se prezintă evenimentele și participanții la acțiune.

Pentru identificarea perspectivei narative, este esențial să ai în vedere următoarele aspecte:

1 persoana la care se realizează relatarea (persoana a III-a sau persoana I);

2 gradul de implicare a naratorului în acțiune;

3 tipul naratorului (în tiparele cel mai frecvent evaluate la examen, apar: narator omniscient și omniprezent sau narator-personaj);

4 ce și cât cunoaște naratorul în raport cu personajele și cu acțiunea.

Având în vedere aspectele/elementele deja enumerate, tipurile de perspectivă narativă sunt:

A. Perspectivă obiectivă

1 relatarea se realizează la persoana a III-a;

2 naratorul este exterior acțiunii;

3 naratorul este, de regulă, omniscient și omniprezent:

Reține! Omniscient = știe tot despre personaje; omniprezent = poate fi prezent oriunde și poate relata evenimente desfășurate simultan în locuri diferite

4 a. naratorul oferă informații referitoare la biografia, relațiile, gândurile, intențiile, sentimentele personajelor;

b. naratorul poate relata atât evenimente exterioare, cât și evenimente interioare, prezentând și analizând stările sufletești ale personajelor;

c. naratorul cunoaște evoluția și deznodământul destinului personajelor.

Exemple de opere literare în care perspectiva narativă este obiectivă: *Ion* de Liviu Rebreanu, *Baltagul* de Mihail Sadoveanu, *Moromeții* de Marin Preda, *Moara cu noroc* de Ioan Slavici.

B. Perspectivă subiectivă

1 relatarea se realizează la persoana I;

2 naratorul este implicat direct în acțiune și relatează evenimentele prin filtrul propriei conștiințe;

3 evenimentele sunt prezentate din perspectiva unui narator-personaj;

4 a. naratorul relatează evenimente interioare, utilizându-se introspecția, monologul interior, analiza psihologică, memoria involuntară;

b. naratorul-personaj este subiectiv, prezentând ce aude, ce vede, ce simte, ce gândește.

Exemple de opere în care perspectiva narativă este subiectivă: *Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război* de Camil Petrescu, *Maitreyi* de Mircea Eliade.

Cum identifici perspectiva narativă?

☞ Dacă narațiunea este la persoana I, iar naratorul participă la acțiune, perspectiva este subiectivă.

☞ Dacă narațiunea este la persoana a III-a, iar naratorul este exterior acțiunii și cunoaște destinul personajelor, perspectiva este obiectivă.

➥ 2.1.2. Recomandări pentru redactarea răspunsului

Exemplu de cerință

Cum ar arăta un posibil subiect? Cel mai recent exemplu este oferit de sesiunea din iulie 2026, care a avut drept cerință:

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, perspectiva narativă din textul de mai jos.

Liana trecu în odaia cealaltă, strângând poșeta în mâini ca o pavăză. Așteptând, în picioare, ochii ei rătăceau prin încăpere pipăind obiectele atât de cunoscute care toate îi deșteptau amintiri, evocau momentele de fericire sau speranțele de altădată. Totuși reușea să nu se înduioșeze, ca și când inima, prea plină de răni, ar fi devenit refractară bucuriei… Se pomeni deodată cu Dandu în față, ca ieșit din pământ, aproape s-o sperie. Avu și el o tresărire văzând-o în doliu, deși știa despre moartea bunicii. El însă își redobândi imediat stăpânirea și zise cu o politețe exagerată, fără a o privi în ochi:

— Iartă-mă, Liana, că te-am făcut să aștepți… Dar de ce nu stai jos?

Între dânșii era mescioara de scris. Dandu trecuse de partea cealaltă, poate înadins ca să nu se apropie prea mult și să nu fie obligați să-și dea mâna.

Liana, parc-ar fi vrut să-și încerce inima, îl examină o secundă gândindu-se: „Cum am putut să-l iubesc atâta?”

(Liviu Rebreanu, *Jar*)

Baremul aferent acestui tip de exercițiu este următorul:

Conținut – 6 puncte

– prezentarea perspectivei narative din textul dat

- precizarea tipului de perspectivă narativă: perspectivă de tip obiectiv – 2 puncte
- prezentarea perspectivei narative precizate (de exemplu: relatare la persoana a III-a, omnisciență etc.): prezentare adecvată și nuanțată, prin ilustrare cu exemple din textul dat – 4 puncte; prezentare ezitantă, prin raportare la textul dat – 2 puncte; simpla indicare a unor particularități ale perspectivei narative, fără raportare la textul dat – 1 punct

Redactare – 4 puncte

– utilizarea limbii literare – 1 punct
– logica înlănțuirii ideilor – 1 punct
– ortografia (0 – 1 greșeli – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte) – 1 punct
– punctuația (0 – 1 greșeli – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte) – 1 punct

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Cum construiești răspunsul conform baremului?

PASUL 1 ➤**DEFINEȘTE TEORETIC NOȚIUNEA PROPUSĂ DE CERINȚĂ.**

(Exemplu: *Perspectiva narativă este…*)

PASUL 2 ➤**IDENTIFICĂ TIPUL DE PERSPECTIVĂ NARATIVĂ,** răspunzând la următoarele întrebări:

1 La ce persoană este realizată narațiunea?

(Răspuns: *Narațiunea este realizată la persoana a III-a.*)

2 Naratorul participă la acțiune sau relatează din exterior?

(Răspuns: *Naratorul relatează din exterior.*)

3 Cum se numește tipul de perspectivă narativă atunci când narațiunea este la persoana a III-a și naratorul nu este personaj?

(Răspuns: *Când narațiunea este la persoana a III-a și naratorul nu este personaj, perspectiva narativă este cea obiectivă.*)

PASUL 3 ➤**ARGUMENTEAZĂ CĂ ESTE PERSPECTIVĂ OBIECTIVĂ PRIN RAPORTARE LA EXEMPLE DIN TEXT.**

Pentru aceasta, răspunde la întrebările:

1 Care sunt verbele și/sau pronumele din fragment care demonstrează că relatarea este la persoana a III-a?

(Răspuns: *„trecu”, „reușea”, „se pomeni”, „zise”, „îl examină”.*)

2 Naratorul prezintă doar ceea ce se vede din exterior sau cunoaște și gândurile ori sentimentele personajelor? Identifică cel puțin o secvență ilustrativă pentru răspunsul tău.

(Răspuns: *Naratorul cunoaște și gândurile sau sentimentele personajelor: „ca și când inima, prea plină de răni, ar fi devenit refractară bucuriei”; „Cum am putut să-l iubesc atâta?”*)

3 Ce tip de narator rezultă din faptul că are acces la lumea interioară a personajelor?

(Răspuns: *Naratorul se dovedește a fi omniscient.*)

4 Cum este surprins personajul în acest fragment? Doar prin acțiuni sau și prin trăirile sale interioare?

(Răspuns: *Liana este surprinsă atât prin acțiunile sale, cât și prin trăirile sale interioare.*)

Subiectul al III-lea

3.1. Particularitățile unui text studiat

➥ Recomandări generale

La subiectul al III-lea, trebuie să construiești un eseu în care să răspunzi exact cerinței. Dacă ți se cere să prezinți **particularitățile unui text liric, epic sau dramatic studiat**, toate informațiile selectate trebuie să arate cum este construit textul și de ce este reprezentativ pentru o perioadă, un curent literar sau o orientare tematică.

Citește cu atenție cerința și observă tipul de text la care trebuie să te referi: liric, epic sau dramatic. Apoi, urmărește întocmai reperele date, deoarece fiecare este evaluat separat în barem. Pentru un răspuns complet, este esențial să dezvolți ideile, să comentezi exemplele și să explici relevanța elementelor alese.

Eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte, să fie organizat în paragrafe și să respecte normele de exprimare, ortografie și punctuație.

Atenție!
Eseul trebuie organizat în trei părți:
- introducere – în care precizezi numele autorului, titlul operei alese și tipul de text, anticipezi analiza propriu-zisă și orientezi evaluatorul lucrării spre particularitățile lucrării;
- cuprins – partea cea mai importantă, în care dezvolți cele trei repere;
- încheiere – în care sintetizezi ideea centrală a eseului și/sau formulezi o concluzie.

➥ Introducerea

În introducere, precizează clar titlul textului studiat și autorul. Apoi indică direcția generală a eseului: perioada, curentul literar sau orientarea tematică în care poate fi încadrat textul. Introducerea trebuie să pregătească analiza, nu să o înlocuiască.

REPERUL I: încadrarea textului într-o perioadă, într-un curent literar sau într-o orientare tematică

La primul reper, trebuie să ai în vedere trei aspecte:
- să precizezi perioada, curentul literar sau orientarea tematică;
- să numești două trăsături specifice acestei încadrări;
- să le evidențiezi prin raportare la opera studiată.

Nu este suficient să afirmi că textul aparține unui curent literar. Trebuie să arăți prin ce se observă această apartenență. Alege numai particularități pe care le poți susține prin elemente concrete din text.

REPERUL al II-lea: tema și ilustrarea ei prin secvențe comentate

La al doilea reper, trebuie să precizezi tema textului și să o susții prin două elemente semnificative. Aceste elemente diferă în funcție de tipul textului.

În cazul textului liric, tema poate fi ilustrată prin imagini poetice, idei poetice sau secvențe lirice. Nu te limita la citarea sau parafrazarea versurilor. Explică ce sugerează imaginea, ce stare transmite, ce idee susține și cum contribuie la evidențierea temei.

În cazul textului epic, tema poate fi ilustrată prin două episoade sau secvențe comentate. Nu povesti pe larg întâmplările. Prezintă pe scurt situația și insistă asupra semnificației ei: ce dezvăluie despre lumea textului, despre conflict, despre personaje sau despre viziunea autorului asupra lumii.

În cazul textului dramatic, tema poate fi susținută prin scene, confruntări dramatice sau schimburi de replici relevante. Prezintă pe scurt situația și explică tensiunea dintre personaje, rolul conflictului și felul în care scena contribuie la sensul textului.

REPERUL al III-lea: analiza a două elemente de structură, compoziție și/sau limbaj

La al treilea reper, trebuie să alegi două elemente relevante pentru textul studiat și să le analizezi. Nu ești obligat să folosești doar exemplele precizate în cerință. Alege acele elemente pe care le stăpânești și pe care le poți explica în legătură cu textul.

Pentru textul liric, poți analiza titlul, incipitul, relațiile de opoziție și de simetrie, motivele poetice, simbolurile, figurile de stil semantice, imaginile artistice, elementele de prozodie etc. Explică rolul acestor elemente în construirea atmosferei, a stării lirice și a semnificației textului poetic.

Pentru textul epic, poți analiza acțiunea, conflictul, perspectiva narativă, incipitul, finalul, coordonatele temporale și spațiale, tehnicile narative, instanțele comunicării narative, limbajul, registrele stilistice etc. Explică rolul acestor elemente în organizarea acțiunii, în construirea personajelor și în conturarea semnificației textului epic.

Pentru textul dramatic, poți analiza acțiunea, compoziția, notațiile autorului, conflictul dramatic, registrele stilistice, limbajul etc. Explică rolul acestor elemente în evidențierea relațiilor dintre personaje, în crearea tensiunii scenice și în conturarea semnificației textului dramatic.

O greșeală frecventă este analiza schematică. La acest reper, nu este suficient să numești elementele; trebuie să explici cum apar în text și de ce sunt importante. Dezvoltă fiecare observație și justifică relevanța elementului ales.

➥ **Încheierea**

În încheiere trebuie să formulezi o idee de sinteză sau o concluzie privind textul analizat. Arată de ce textul studiat este reprezentativ pentru curentul, tematica sau tipul de construcție literară discutat.

O încheiere reușită trebuie să fie clară și să confirme că analiza realizată susține ideea centrală a lucrării.

➥ **Verificare finală**

Înainte de a preda lucrarea, asigură-te că ai respectat toate reperele și verifică redactarea: organizarea în paragrafe, coerența și claritatea exprimării, ortografia, punctuația și respectarea limitei minime de 400 de cuvinte.

III Teste de antrenament cu bareme și rezolvări

Examenul de bacalaureat național
Proba E. a)
Limba și literatura română

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de trei ore.**

TESTUL 1

SUBIECTUL I **50 de puncte**

Citește următorul fragment:

Am avut, în acel ultim an, patru dintre cele mai iubite profesoare ale întregului liceu și voi încerca aici să le trezesc imaginea din trecut, să le reanimez oarecum, pentru cei care le-au cunoscut, pentru ceilalți sau poate numai pentru mine.

Anina Rădulescu-Pogoneanu era o personalitate ieșită din comun. Prin familia ei aparținea întregii culturi românești: tatăl ei, I. Al. Rădulescu-Pogoneanu fusese discipolul bine cunoscut al lui Titu Maiorescu, iar mama ei era, în anul în care am intrat noi în liceu, de unsprezece ani directoare a școlii, urmându-i doamnei Maria Delavrancea. Doamna Pogoneanu, care predase franceza, locuia în căsuța mică de la colțul străzii cu acel caracteristic geamlâc albastru pe care unii poate îl mai țin minte. Casa, devenită apoi biblioteca școlii, era legată de clădirea principală printr-o lungă galerie cu geamuri albe: Anina trebuie să se fi simțit între acele ziduri ca la ea acasă. Fusese căsătorită cu Mircea Vulcănescu; avea cu el o fetiță, Vivi, cu o clasă sau două în urma noastră și pe care reușise să o trimită afară din țară, în Elveția, unde fratele Aninei fusese, sau era încă, ministru plenipotențiar. […]

Toți acești membri apropiați ai familiei creionau, desigur, în jurul Aninei un anume tip de intelectualitate, dar ceea ce frapa la ea era originalitatea propriei sale personalități. Mică, slăbuță, foarte iute în mișcări, cu trăsături destul de neregulate, reușea să se transfigureze într-atâta prin expresie încât devenea absolut delicioasă. Pasiunea ei donquijotescă de cunoaștere nu avea margini; totul o interesa, entuziasmul sau revolta apăreau pe rând la cea mai mică ocazie. Îi urmam meandrele gândului cu încântare; uneori izbucneam toate în râs odată cu ea, alteori ne cumințeam brusc și o ascultam cu patimă, nevrând să pierdem niciun cuvânt. Profesoară de filozofie, Anina ne-a predat logica în clasa a șaptea (penultima), iar în clasa finală etica, precum și o materie care n-a figurat totdeauna, cred, în programa liceului: dreptul constituțional. […]

Expunerile Aninei erau de o claritate de cristal, ascuțite și rapide așa cum îi era felul. Făcea asociațiile cele mai stimulante, trecând mult peste granițele temei propriu-zise; referirile la literatură erau

constante. O văd și o aud încă zicând: „Nu e permis unei fete din ziua de astăzi să nu știe cum se scrie numele lui Aldous Huxley”, ca și cum ar fi vorba, în 1945, de o descalificantă eroare, și umplând tabla cu acel nume dintr-un cap într-altul. […]

Am revăzut-o în anii șaizeci și apoi în 1968, la Paris. Îmi povestea cum în plin stalinism se ocupa cu multiplicarea exemplarelor din *Le Petit Prince* de Saint-Exupéry, pe care le copia de mână ca să le dăruiască ici și colo. La Paris a predat într-un institut postliceal la Neuilly, apoi s-a dedicat unei acțiuni de sprijinire a tinerelor imigrante, activitate generoasă care îi dădea mari satisfacții. Ținea conferințe despre literatura noastră cu orice ocazie, nădăjduind să le explice occidentalilor cam ce este cu noi: în 1970 îmi scria că vorbise la Royaumont și la Roma despre literatura română populară, în Germania despre Eminescu. […] N-a încetat să mă încurajeze în proiectul meu obsedant și mereu amânat de traducere a lui Eminescu. Pentru toate fostele ei eleve, cu care de câte ori a fost posibil a păstrat contactul, ea a rămas „Anina” sau „doamna Anina”, niciodată „doamna Pogoneanu”: un fel de soră mai mare, a cărei evocare aduce pe figurile celor ce au cunoscut-o o bruscă înseninare și un surâs afectuos.

(Annie Bentoiu, *Timpul ce ni s-a dat. Memorii 1944–1947*)

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1 Indică sensul din text al cuvântului *frapa* și al secvenței *ieșită din comun*. **6 puncte**

2 Menționează două discipline pe care Anina Rădulescu-Pogoneanu le-a predat în clasa finală, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**

3 Precizează o caracteristică a expunerilor Aninei Rădulescu-Pogoneanu, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**

4 Explică motivul pentru care Anina ținea conferințe despre literatura română cu orice ocazie. **6 puncte**

5 Prezintă, în 30–50 de cuvinte, relația dintre Anina și fostele sale eleve, așa cum reiese din finalul textului dat. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă pasiunea unui profesor pentru disciplina predată poate stimula interesul elevilor pentru învățare, raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din volumul *Timpul ce ni s-a dat. Memorii 1944–1947* de Annie Bentoiu, cât și la experiența personală sau culturală. 20 de puncte

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea, respectarea precizării privind numărul minim de cuvinte. **6 puncte**

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

NOTĂ

Pentru orientarea în ultima parte a culegerii, testele sunt organizate diferențiat: testele 1–5 sunt însoțite de baremele de evaluare și de notare corespunzătoare, testele 6–9 și testele 16–20 beneficiază de rezolvări integrale, care pot fi folosite ca modele de lucru și de verificare, iar testele 10–15 sunt propuse pentru lucru individual și nu includ rezolvări.

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE: TESTUL 1

SUBIECTUL I **50 de puncte**

A. (30 de puncte)

1 Indicarea sensului din text al cuvântului dat (de exemplu: *impresiona, uimea, surprindea* etc.) și al secvenței date (de exemplu: *neobișnuită, excepțională, deosebită* etc.) – 2 puncte + 2 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, ortografia și punctuația – 1 punct **6 puncte**

2 Menționarea celor două discipline predate în clasa finală: *etica* și *dreptul constituțional* – 4 puncte (2 puncte + 2 puncte); formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, ortografia și punctuația – 1 punct **6 puncte**

3 Precizarea unei caracteristici a expunerilor Aninei (de exemplu: *claritatea, caracterul dinamic, stimulativ sau interdisciplinar* etc.) – 2 puncte; justificarea răspunsului cu secvența din text (de exemplu: „Expunerile Aninei erau de o claritate de cristal, ascuțite și rapide așa cum îi era felul"; „Făcea asociațiile cele mai stimulante, trecând mult peste granițele temei propriu-zise" etc.) – 2 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, ortografia și punctuația – 1 punct **6 puncte**

4 Explicarea motivului pentru care Anina ținea conferințe despre literatura română cu orice ocazie: precizarea motivului (de exemplu: dorea să facă literatura română cunoscută occidentalilor/să promoveze literatura și cultura română în Occident etc.) – 2 puncte; explicarea nuanțată – 2 puncte; încercare de explicare – 1 punct; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct **6 puncte**

5 Prezentarea relației dintre Anina și fostele sale eleve, așa cum reiese din finalul textului: precizarea tipului de relație (de exemplu: relație apropiată, afectuoasă, bazată pe admirație, atașament etc.) – 2 puncte; prezentare adecvată și nuanțată – 2 puncte; încercare de prezentare – 1 punct; respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct **6 puncte**

B. (20 de puncte)

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție; **1 punct**
– câte 2 puncte pentru enunțarea oricăror două argumente adecvate opiniei formulate;
2 × 2 puncte = 4 puncte

Cuprins

Cuvânt-înainte 3

I. Evaluarea competențelor lingvistice de comunicare orală în limba română.
Noțiuni teoretice, exemple de rezolvare și teste de antrenament 5
1. Situația de comunicare 5
1.1. Emițătorul 5
1.2. Receptorul 6
2. Stilurile funcționale 8
2.1. Stilul oficial (juridic-administrativ) 8
2.2. Stilul științific (tehnico-științific) 10
2.3. Stilul beletristic (literar-artistic) 12
2.4. Stilul publicistic 14
2.5. Stilul colocvial 15
3. Tipurile de texte 16
3.1. Textul narativ 17
3.2. Textul descriptiv 18
3.3. Textul informativ 19
3.4. Textul argumentativ 20
3.5. Textul epistolar 21
3.6. Textul memorialistic 23
4. Elemente de conținut într-un text (idei, opinii, argumente, fapte) 24
5. Teste de antrenament pentru evaluarea competențelor lingvistice
de comunicare orală în limba română – proba A. 26

II. Proba scrisă la Limba și literatura română 31
1. Subiectul I 31
1.1. Subiectul I. A. 31
1.2. Subiectul I. B. 36
1.3. Aplicații practice 42
2. Subiectul al II-lea 48
2.1. Perspectiva narativă 48
2.2. Notațiile autorului 55
2.3. Modalități de caracterizare 60
2.4. Relația dintre ideea poetică și mijloacele artistice 66
3. Subiectul al III-lea 73
3.1. Particularitățile unui text studiat 73
3.2. Particularitățile de construcție a unui personaj 76
3.3. Relația dintre două personaje dintr-un text studiat 80

III. Teste de antrenament cu bareme și rezolvări 85

BIBLIOGRAFIE/SITOGRAFIE 182

Elena Gorovei
Cătălina Popa
Georgiana Turtureanu
Cătălin-Mihai Zaman

BAC

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Pregătirea pentru examenul de bacalaureat înseamnă mai mult decât recapitularea unor noțiuni. Înseamnă să înțelegi cerințele, să știi de unde să începi și să poți construi, pas cu pas, răspunsuri complete și bine argumentate.

Acest ghid a fost conceput pentru a-i ajuta pe elevi să lucreze cu mai multă încredere. Explicațiile teoretice sunt însoțite de recomandări de redactare, exemple, aplicații practice și teste de antrenament, care au și rezolvări la final. Cinci dintre teste beneficiază, de asemenea, de bareme de rezolvare, astfel încât elevii să înțeleagă mai bine modul în care sunt evaluate lucrările.

Auxiliarul urmărește atât pregătirea pentru evaluarea competențelor lingvistice de comunicare orală, cât și pentru proba scrisă la Limba și literatura română. Sunt abordate, într-o structură clară și accesibilă, cerințele specifice subiectelor I, al II-lea și al III-lea.

Modelele propuse nu sunt formule de memorat, ci puncte de sprijin pentru înțelegerea logicii unei rezolvări și pentru formarea unei metode de lucru.

Născută din experiența directă la clasă și din întrebările elevilor, această lucrare se adresează celor care se pregătesc pentru bacalaureat, dar și profesorilor și părinților care îi însoțesc în acest parcurs.

CORINT EDUCAȚIONAL

Lucrarea poate fi utilizată pentru pregătirea examenului de bacalaureat, fiind alcătuită în conformitate cu programa de examen.

ISBN: 978-630-361-429-8
9 786303 614298
www.edituracorint.ro